

«Læring - Identitet – Motivasjon – Innovasjon»

Strategi- og handlingsplan for entreprenørskap og
praksisnær læring i grunnskoleløpet i Sel
kommune 2018-2022

Pedagogisk entreprenørskap er en handlingsorientert undervisning og opplæring i en sosial kontekst med eleven som aktør for egen læring. Teori og praksis skal koples tettere sammen i alle fag og i all undervisning. Denne planen inneholder bakgrunnsstoff, begrepsavklaring, og avklaringer på ansvar, mål og strategi for hvordan vi skal jobbe for entreprenørskap og praksisnær læring i hele grunnskoleløpet i Sel kommune.

«Læring - Identitet – Motivasjon – Innovasjon»

Strategi- og handlingsplan for entreprenørskap og praksisnær læring i grunnskoleløpet i Sel kommune 2018-2022

1. INNLEIING

Barn og unge er nysgjerrige og vil oppdage og skape. Skolen skal verdsette, stimulere og videreutvikle elevenes vitebegjær og skaperkraft, og elevene skal få utfolde sine egne skapende krefter gjennom sansning og tenkning, i fellesskap og på selvstendig vis. Dette er betydningsfulle bidrag til elevenes læring, identitetsutvikling og dannelse helt fra de første leveårenes spontane lek. Evnen til å stille spørsmål, utforske og eksperimentere er dessuten et premiss for utviklingen av dyp faglig kunnskap.

Samfunnet utvikles av mennesker med skapende og kreative evner til å finne løsninger på både praktiske og teoretiske problemer. Elevene skal motiveres til å skape og til å vise engasjement og utforskertrang. Internasjonale perspektiver og samarbeid er en viktig kilde til inspirasjon og engasjement. Det stimulerer nye ideer, evnen til å ta initiativ og til å omsette ideer til handling. Elever som lærer om skapende områder som forskning, kultur, kunst og entreprenørskap, utvikler evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter for å gi stemme til erfaringer, finne svar på spørsmål og løse problemer. (Fra revidert læreplan for grunnskolen).

Denne planen tar for seg prinsipper og definisjoner, og inneholder en handlingsplan for hvordan grunnskolen i Sel kommune skal jobbe på systemnivå med pedagogisk entreprenørskap.

Elever lærer på ulike måter. Skolen har potensial i seg til å være kulturbærende, og til å skape kultur som tolererer og verdsetter ulikskap. Dette betyr at skolen må leve i spenningsfeltet mellom å gi rom for individuelle læringserfaringer, og å dyrke fellesskapsprosessene. Hvordan dette skal gjøres i praksis, har både med læringssyn og didaktisk kompetanse å gjøre (Dysthe 2001). Sel kommune kan vise til konkrete erfaringer og resultater innen arbeid med elevbedrifter og internasjonalisering, hvor arbeid med identitet, ideer og innovasjon har stått i fokus. Dette var de tre hovedverdiene i «Sel-skolens årshjul for Ungt Entreprenørskap 4.-9.trinn», som ble vedtatt i kommunestyret i 2013. Innholdet i ordene skal fremdeles være bærebjelkene i dette arbeidet. Kommunen ser potensialet for læring av fag gjennom tettere kopling mellom teori og praksis. Dette dokumentet blir derfor også et supplement til kvalitetsplanen for Selskolen. Hovedverdiene i ny plan vil være «Identitet – Motivasjon – Innovasjon». Sel kommune har gjennom kvalitetsplanen for Selskolen vedtatt de verdier og prinsipper som skal ha hovedfokus. Pedagogisk entreprenørskap er en av seks slike. Dette vil derfor være et av hovedsatsingsområdene i de neste fire år.

Visste du at

...

Skolen skal la elevene utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang, og la dem få øve på å se muligheter og omsette ideer til handling.

(Fra overordnet del av høringsdokument til ny læreplan: «Overordnet del - verdier og prinsipper»)

1. BAKGRUNN

*Gjennom Handlingsplan for entreprenørskap i utdanningen – fra grunnskole til høyrere utdanning 2009-2014*¹ har regjeringen i lang tid ønsket å styrke kvaliteten på og omfanget av entreprenørskapsopplæring på alle nivåer og fagområder i utdanningssystemet. Entreprenørskap i grunnopplæringen er omtalt i læreplanverket for Kunnskapsløftet. Ludvigsen-utvalget (NOU 2015:8) fremhever entreprenørskapskompetanse som et viktig kompetansefelt som må videreutvikles i skolen. I Stortingets behandling av Meld. St. 28 (2015-2016) «En fornyelse av kunnskapsløftet» ble det vedtatt at innovasjons-og-entreprenørskapskompetanse vektlegges og inkluderes i fornyelsen av fag og læreplanarbeidet.

Kommuneplan

Sel kommune sitt overordnede mål i kommuneplanen å skape et samfunn der det er rom for å vokse, tid til å lære, mulighet for å jobbe og frihet til å leve. For å jobbe mot denne ambisjonen på kommunenivå, er det i kommuneplanens samfunnsdel definert tre x-faktorer i den videre samfunnsutvikling: Natur- og kulturarv som verdiskaper, Nyskaping som premiss og Nærhet og mangfold (de tre N-er). Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap står sentralt i danning og opplæring av barn og unge for framtidens arbeidsliv.

Næringsstrategi

I vedtatt næringsstrategi for Sel kommune, vedtatt av kommunestyret 19.6.2017 er entreprenørskap i skolen definert som en viktig strategi i arbeidet med å styrke næringslivet i kommunen gjennom rekruttering og kompetanse.

«En høy gjennomsnittsalder i dagens arbeidsstyrke gjør at man står overfor et stort rekrutteringsbehov i årene fremover. Sel kommune skal fremme samarbeid mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner. Kommunen skal legge til rette for gründeropplæring og innovasjon i skolen. Kommunen skal videreføre vedtatt strategi med at alle skoler i kommunen årlig skal gjennomføre elevbedrifter og besøke lokale bedrifter».

(Strategisk næringsplan for Sel kommune, 19.6.2017)

Kvalitetsplan for Selskolen

Elever lærer på ulike måter. Skolen har potensial i seg til både å være kulturbærende og til å skape kultur som tolererer og verdsetter ulikheter. Dette betyr at skolen må leve i spenningsfeltet mellom å gi rom for individuelle læringserfaringer, og å dyrke fellesskapsprosessene. Hvordan dette skal gjøres i praksis, har både med læringssyn og didaktisk kompetanse å gjøre (Dysthe 2001). Pedagogisk entreprenørskap blir i ulike forsknings- og styringsdokument løftet fram som en effektiv strategi for å bygge identitet, for å skape kreative elever, og for å lære den kommende generasjon å tenke innovativt og skapende. Læringsarbeidet i skolen har et dannelsesperspektiv som favner om både det faglige og det menneskelige. Det faglige perspektivet handler om skolenes ansvar for å arbeide med kompetansemålene i de enkelte fagene slik de kommer til uttrykk i læreplanen for grunnskolen - Kunnskapsløftet. I ny overordnet del til læreplanen tydeliggjøres verdier og prinsipper for grunnskoleopplæringen.

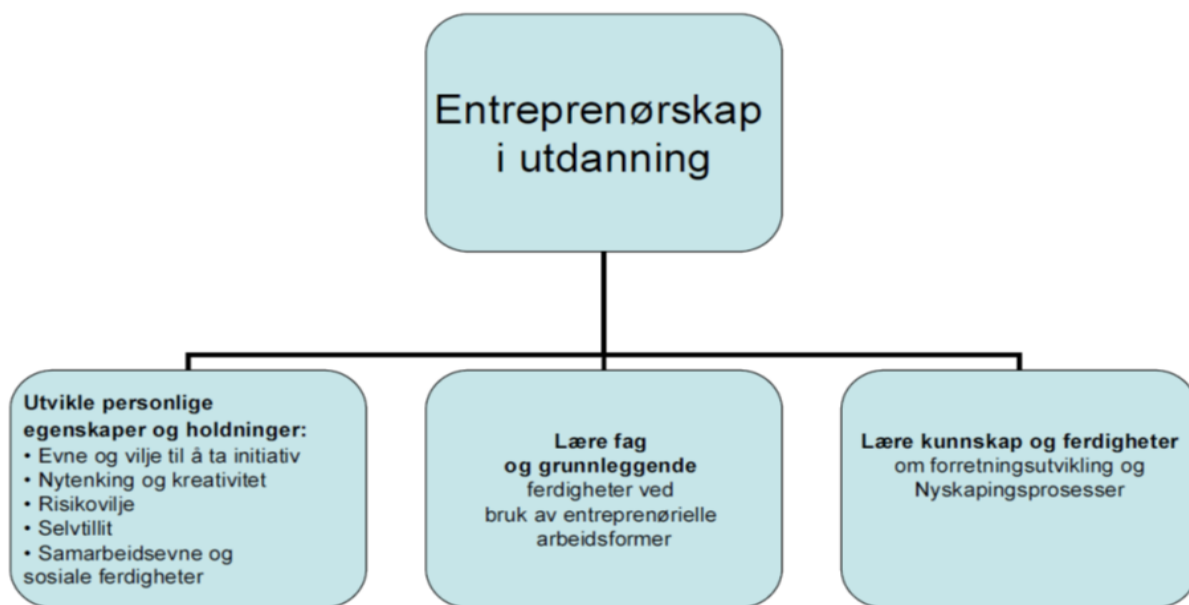
Visste du at

• • •

Entreprenørskap er av EU definert som én av åtte nøkkelkompetanser innenfor utdanningsområdet.

¹ Fra Kunnskapsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings- og handelsdepartementet

I kvalitetsplanen for Selskolen 2018-2022, vedtatt i kommunestyret 18.6.18, tydeliggjøres hvilke prinsipper som skal ha hovedfokus og ligge til grunn for skolenes arbeid. Pedagogisk entreprenørskap, grunnleggende ferdigheter, økt fokus på tidlig innsats, mangfold og inkludering, samarbeid hjem-skole, undervisning og tilpasset opplæring, internasjonalisering og arbeid for et trygt og godt læringsmiljø er hovedpunkter i disse prinsippene. I dette spenningsfeltet skal det utvikles en god praksis for mer og bedre læring. Entreprenørskap i utdanningen har fokus på disse tre hovedområdene:

Sel kommune har, som en av få kommuner - hatt årshjul for entreprenørskap i skolen. Dette ble vedtatt i kommunestyret i 2012. For å imøtekomme gjeldende sentrale styringsdokumenter, er denne nå erstattet med en videreutviklet versjon. I pedagogisk entreprenørskap er ikke hensikten at elevene skal lære om entreprenørskap, men å bli rustet til entreprenørskap i senere skolegang, og til skapende og kreative livsholdninger. Vi anser barneskolen som en grunnmur i denne opplæringen.

Gjennom dette styringsdokumentet skal denne praksisen utvikles videre, til en felles forståelse og bruk av entreprenørskap og praksisnær læring i Selskolen. Grunnlagsdokumentene for denne utarbeidelsen er «Entreprenørskap i utdanningen»- fra grunnskole til høyrere utdanning 2009, St.mld.28: Fag-Fordypning-Forståelse og NOU 2015:8 Fremtidens skole.

1.1. Samarbeidspartnere

Sel kommune har flere aktører som det samarbeides med i forhold til entreprenørskap. Disse blir presentert under.

1.1.1. Regionrådet i Nord-Gudbrandsdal

Det er inngått kommunemedlemskapsavtale mellom Ungt Entreprenørskap Oppland og Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen på vegne av blant andre Sel kommune. En lignende avtale ble signert første gang i 2011, og senere fornyet til å gjelde ut skoleåret 2019-2020. Gjennom denne avtalen ønsker Regionrådet og Ungt Entreprenørskap Oppland å fremme kreativitet og entreprenørskap i skolen samt å knytte arbeidsliv og utdanning tettere sammen.

1.1.2. Ungt Entreprenørskap Oppland

Sel kommune har gjennom regionrådet i Nord-Gudbrandsdal hatt kommunemedlemskap i «Ungt Entreprenørskap Oppland» - heretter UE siden 2011. UE har vært en hovedsakelig bidragsyter for

handlingsplanen i kommunen. UE-programmene skal videreføres i kommunen, i tillegg til faste lokale undervisningsopplegg, se handlingsplan.

1.1.3. Lokalt næringsliv

Elevene skal ha kjennskap til flere av de viktige bedrifter i Sel kommune, for å fremme innovasjon, identitet og utdanningsvalg. Sel kommune skal aktivt bruke lokale grundere og bedrifter i årshjulets omtalte tiltak. I kommunen sin dialog med næringslivet, er det fokus på entreprenørskap i skolen som et viktig ledd i utvikling av lokalsamfunnet i et fremtidsperspektiv, gjennom å vise mulighetene som finnes i lokalsamfunnet, og hvilken ressurs ungdommene er for vår fremtid. Dette gjennomføres årlig av to representant fra kommuneadministrasjonen.

2. BEGREPSAVKLARING

St. Mld nr. 7(2008-2009) *Et nyskapende og bærekraftig Norge* er den første norske stortingsmeldingen om innovasjon. Meldingen ble utarbeidet for å sette innovasjon enda tydeligere på dagsorden. Siden den gang har begrepet *innovasjon* blitt implementert i mange sammenhenger og fagområder. Innovasjon kan defineres på en rekke ulike måter, og det foreligger ulike definisjoner fra enkeltland, akademiske miljøer, EU og OECD: I denne meldingen legges en bred definisjon på innovasjon til grunn. Det vil si at innovasjon både kan være endring i produkt, tjeneste, anvendelse og organisasjonsform.

Evnen til å ta kunnskap og kompetanse i bruk og kombinere den på nye måter er avgjørende i enhver innovasjonsprosess i alle typer virksomheter, både nye og eksisterende, og både i privat og offentlig virksomhet. Et velfungerende innovasjonssystem er derfor avhengig av et utdanningssystem som produserer kompetanse av høy kvalitet, og som er relevant for aktørene i arbeidslivet.

3. ENTREPRENØRSKAP I SKOLEN - ROLLER OG VIRKEMIDLER

I dette kapittelet vil det belyses hvilken rolle kommunen som skoleeier har når det gjelder entreprenørskap i grunnopplæringen, og hvilke midler som kan disponeres til dette arbeidet.

Kommunen som samfunnsutvikler

For å jobbe mot denne ambisjonen på kommunenivå, er det i kommuneplanens samfunnsdel definert tre x-faktorer i den videre samfunnsutvikling: **N**atur- og kulturarv som verdiskaper, **N**yskaping som premiss og **N**ærhet og mangfold (de tre N-er). Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap står sentralt i danning og opplæring av barn og unge for framtidens arbeidsliv. Sel kommune har et spesielt ansvar for å fremme disse verdiene der formålet er bedre læring og opplæring og rekruttering for framtidens arbeidsliv.

Kommunen som skoleeier

Sel kommune har oppnådd gode resultater av sin satsing på pedagogisk entreprenørskap i skolen, og har som ambisjon å holde fokus på dette også for framtida. Likeverdig opplæring er vesentlig for skoleeier, og pedagogisk entreprenørskap er definert som premiss for læring i Kvalitetsplanen for Selskolen «Til elevenes beste gjennom samhandling, entusiasme og likeverd».

Kommunen som næringsutvikler

Sel kommune skal legge til rette for og selv være en aktør i videre utvikling av næringslivet i kommunen. Levende lokalsamfunn, gode tjenestetilbud og positiv næringsutvikling krever samhandling mellom de ulike aktørene som bor i Sel kommune. Sel kommune opplever å ha godt samarbeid med både primærnæring og sekundærnæring når det gjelder utplassering av elever ved ulike tiltak. Kommunen skal på kort sikt jobbe for fortsatt god samhandling med næringsliv for å få elever ut i praksisplasser, og på lengre sikt for sammen med skolene og elevbedrifter åpne opp og se etter muligheter, med tanke på nyetablering og rekruttering i lokalt næringsliv.

4. MÅL OG OVERORDNA STRATEGIER

1. Sel kommune skal stimulere til gründeropplæring, pedagogisk entreprenørskap og innovasjon i grunnskole og videregående opplæring, og inspirere til framtidig verdiskaping en sosial, kulturell og økonomisk sammenheng.
2. Sel kommune skal gjennom pedagogisk entreprenørskap i skolen bidra til å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv.
3. Sel kommune skal styrke samhandlingen i lokalsamfunnet mellom nærings- og arbeidslivet og skolene.
4. Sel kommune skal stimulere til samarbeid over landegrensene.
5. Det faglige perspektivet handler om skolenes ansvar for å arbeide med kompetansemålene i de enkelte fagene slik de kommer til uttrykk i læreplanen for grunnskolen - Kunnskapsløftet. Sel kommune skal bruke pedagogisk entreprenørskap som læringsstrategi og som metode for økt kompetanse

5. OPPFØLGING

5.1 Økonomi

Det er avsatt kr.100 000 årlig i økonomiplanperioden til midler som omhandler arbeid med pedagogisk entreprenørskap. Midlene skal brukes til driftskostnader knyttet til gjennomføring av handlingsplanen, og til kompetanseheving for tilsatte.

5.2 Evaluering

- 1 Det gjennomføres en årlig evaluering på skolenivå og kommunenivå av hvordan handlingsplanen følges opp.
- 2 Det gjennomføres en skolevis og kommunevis resultat- og refleksjonsøkt om bl.a. hvilken betydning entreprenørskapstilbud har for læringsutbytte, og for utvikling av holdninger og kultur for entreprenørskap.
- 3 Det gjennomføres en generell analyse når det gjelder samfunnsmessige effekter av satsingen.

5.3 Rapportering

Status for arbeid med pedagogisk entreprenørskap rapporteres årlig til kommunestyret, gjennom tilstandsrapporten. I tillegg skal pedagogisk entreprenørskap være med som en del av årlig workshop i Driftsutvalget under samleparaplyen «Tidlig innsats for barn og unge».

6. HANDLINGSPLAN – ÅRSHJUL

Denne handlingsplanen samsvarer med kravene i «Avtale om kommunemedlemskap mellom Regionrådet i Nord-Gudbrandsdal og Ungt Entreprenørskap Oppland, signert av regionleder 26.06.2018, og er gjeldende ut skoleåret 2019/2020.

TILTAK	MÅL-GRUPPE	NÅR	ANSVAR	MERKNAD
<u>Vårt lokalsamfunn</u>	4.trinn	Innen 1.4	Rektor/ Kontakt- lærer	- Næringssjef/ Kommunalsjef stiller som veiledere -UE står for kursing av veiledere som skal gjennomføre opplegget. -UE bestiller og betaler programmateriell. -UE sørger for kurs og kvalitetessikring gjennom rapportering.
<u>Sikksakk Europa</u>	7.trinn	Innen 1.4	Rektor	Næringssjef og kommunalsjef gjennomfører sammen med kontaktlærere.
<u>Bli kjent med arbeidslivet:</u> • Utplassering 1-2 dager • Bli «Sels- ambassadører»	7.trinn	Innen 1.6	Kontakt- lærer	Skal skje sammen med et besøk på Rådhuset, der elevene blir gjort kjent med oppgavene til kommunen, hvilke oppgaver ordføreren har og hvordan kommunen blir styrt. Her skal elevene få mulighet til å komme med innspill til ordføreren om framtida til Sel kommune.
<u>«Vis meg bygda di»- Heidal og Otta u.skole sammen.</u> • 2 dager	8.trinn	Skolestart	Kontakt- lærer	Bussutgifter dekkes av kommunalsjef.
<u>Individuell veiledning av yrkesvalg ut i fra interesse i forkant</u>	8.trinn	Innen 1.6	Rådgiver/ Kontakt- lærer	
<u>Bedriftsbesøk i nærmiljøet</u>	8.trinn	Innen 1.6	Rådgiver/ Kontakt- lærer	
Gründercamp	8.trinn	Innen 1.6	Næringssje/ Kontakt- lærer	

<u>Elevbedrift</u>	9.trinn	Innen 1.11	Kontakt-lærer	-UE Oppland holder kurs for nye EB-lærere-ta kontakt. -UE Oppland tilbyr gradert støtte til planlegging og gjennomføring. Avtales med den enkelte skole.
<u>Ungdommens næringspris</u>	9.trinn	1.4	Næringssjef + jury	Gjennomføres i forkant av kokkekamp – der alle elevbedriftene i Sel kommune har stand.
<u>Bedriftsbesøk i kommunen:</u> • Elever fra Otta til Heidal • Elever fra Heidal til Otta	9.trinn	1.5	Næringssjef + Kontakt-lærer	
<u>PRYO-utplassering</u>	9.trinn	1.6	Rådgiver	
<u>Økonomi-og karrierevalg</u>	9.trinn	1.6	Rådgiver og kontakt-lærer	-UE Oppland skaffer veiledere og holder kurs for disse. -UE Oppland bestiller og betaler for programmaterieell. -UE sørger for kvalitetssikring gjennom kurs og rapportering fra veileder og lærer.
<u>Bli kjent med verktøy og metoder innen pedagogisk entreprenørskap</u>	Alle lærere	1.11 og 1.4	Rektor	Bruk siden pedent.no i et lærende personalmøte og lær om ulike verktøy.
Skolevis refleksjons-og læringsøkt «Pedagogisk entreprenørskap»		Innen 1.11	Rektor/ Kommunal-sjef	På skolene
Evalueringsoppfølging handlingsplanen	Pedagogisk personale	Innen 1.7	Rektor	Sluttnotat sendes kommunalsjef
Skolevis resultat- og refleksjonsøkt	Pedagogisk personale	Innen 1.7	Rektor	Bl.a. om hvilken betydning entreprenørskapstilbud har for læringsutbytte, og for utvikling av holdninger og kultur for entreprenørskap.
Kommunevis resultat- og refleksjonsøkt	Rektor-gruppa	1.7	Kommunal-sjef	Bl.a. om hvilken betydning entreprenørskapstilbud har for læringsutbytte, og for utvikling av holdninger og kultur for entreprenørskap.
Årlig resultat i kommunen	Driftsutvalg	September møte	Kommunal-sjef og næringssjef	Informasjon

Litteraturliste

(red.), J. S. (2012). *Entreprenørskap i utdanningen- aksjonsforskning for endring av skolens kultur*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

(red.), J. S. (2012). *Entreprenørskap i utdanningen- aksjonsforskning for endring av skolens kultur*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

(red.), J.-B. J. (2012). *Skapende og kreativ læring- pedagogisk entreprenørskap i forskning og utvikling av læringsprosesser*. Trondheim: Akademika forlag.

(red.), J.-B. J. (2012). *Skapende og kreativ læring- pedagogisk entreprenørskap i forskning og utvikling av læringsprosesser*. Trondheim: Akademika forlag.

Det kongelige kunnskapsdepartement. (2016). *Fag- Fordypning- Forståelse*. Oslo: Det kongelige kunnskapsdepartementet.

Gårderløkken, K. R. (2014). *På veg mot ein bærekraftig pedagogisk entreprenørskapskultur*. Trondheim: NTNU- Fakultet for samfunnsvitskap og tekonologileiing.

Gårderløkken, K. R. (2014). *På veg mot ein bærekraftig pedagogisk entreprenørskapskultur*. Trondheim: NTNU- Fakultet for samfunnsvitskap og tekonologileiing.

Kunnskapsdepartementet, Kommunal-og regionaldepartementet, Nærings-og handelsdepartementet. (2009). *Entreprenørskap i utdanningen - fra grunnskole til høyrere utdanning 2009-2014*. Oslo: Kunnskapsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings-og handelsdepartementet.

Norges offentlkige utredninger. (2015). *NOU: 2015:8 Fremtidens skole - fornyelse av fag og kompetanser*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Norges offentlkige utredninger. (2015). *NOU: 2015:8 Fremtidens skole - fornyelse av fag og kompetanser*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.